

De l'u al deu,
western

Duel in the Sun, el primer western modern?

Antoni Serra

Duel in the Sun (que jo vaig veure amb el títol castellà *Duelo al sol*), és una de les pel·lícules de King Vidor —un realitzador texà que no ho sembla gaire, de texà— que més m'han impressionat, o hauria de dir emocionat?, de la seva filmografia juntament, sens dubte, amb *Our Daily Bread* que podem traduir com *El pa nostre de cada dia*. He de confessar, així i tot, que no he estat un vidorià d'ulls clucs o sigui, que no m'ha apassionat desmesuradament el seu concepte cinematogràfic, a pesar que li reconec indiscutibles mèrits i gran encerts i molt especialment pel que fa a la seva manera de veure, interpretar i materialitzar el western —a més de l'obra ja citada hi ha que recordar altres títols com *Billy, the Kid* o també *Man Without a Star*.

Però jo he elegit *Duel al sol*, realitzada el 1946 si no record malament, entre els deu westerns de la meua —ja massa llarga i poc asserenada— vida.

I, per què? No és tan sols, és clar, perquè els historiadors cinematogràfics —ai, crec tan poc en ells com en la fauna de catedràtics universitaris!— el consideren el primer western modern, que sens dubte ho és, ni tampoc —com afirma Àngel Fernández-Santos— perquè en la pel·lícula hi ha implícit «el desenvolupament a vegades brutal de la història de Caïn y Abel, en una alegoria de la guerra civil». No, res d'això va decidir l'elecció del film, sinó la capacitat de Vidor per provocar l'espectador i que aquest, d'una manera més o manco conscient, pugui elaborar el propi anàlisi polític a partir de les imatges, de les seqüències, dels diàlegs i de les actituds dels personatges de ficció. Diria que *Duel al sol* és un film ideològic, sense ser-ho, naturalment, ni haver-ho provocat intencionadament el realitzador; vull dir que la càrrega ideològica de la pel·lícula és evident, però en cap moment és el resultat d'un esquema pamfletari del realitzador. Res he odiat tant, en aquesta vida de misèries, com el pamflet en les seves diferents pos-

Per mi, a *Duel al sol* hi ha implícita la rebel·lia crítica contra el poder. La relació sentimental, sexual o física, tant me fa, entre els dos fills i el nou membre, que mai acceptà el vell pare, de la família (...), és el fil conductor de la crítica al poder...

sibilitats estètiques: cinema, literatura, teatre...

Però el vell i paralític MacCaules (interpretat magistralment per Lionel Barrymore), patriarca prepotent, defensor de la llei del més fort, així com les relacions sempre crispades i al límit de la violència dels seus dos fills ideològicament antagònics, interpretats per Joseph Cotten i Gregory Peck, ofereixen —gràcies a l'hàbil plantejament expositiu de Vidor— una esplèndida i alhora rigorosa crítica al poder. Sí, sí, al poder en general i al feudal en particular. Al poder que destrueix i aniquila, al poder que elimina les voluntats, al poder que esclavitzava els individus i els pobles. Per mi, a *Duel al sol* hi ha implícita la rebel·lia crítica contra el poder. La relació sentimental, sexual o física, tant me fa, entre els dos fills i el nou membre, que mai acceptà el vell pare, de la família i al qual dona vida Jennifer Jones, és el fil conductor de la crítica al poder —sense excloure la «sensualitat profunda» de Vidor, com diu José Luis Guarner.

Duel al sol és això i moltes més coses, lògicament. És el tractament rigorós dels personatges, és la extraordinària forma en que Vidor —seqüència per seqüència, escena per escena— interpreta i materialitza el setè art, és la importància de les tonalitats del color que remarquen el dramatisme d'una o altre situació, són les magnífiques panoràmiques del paisatge i, fins i tot, una forta càrrega melodramàtica molt ben mesurada... I és, a fi de comptes, una irrefutable i profundament vidoriana visió del món del cinema i del western.

I per acabar (esper que els camarades en la utopia m'ho agraeixin) voldria reproduir, com a conclusió, un breu text del meu vell amic i gran entès en qüestions cinematogràfiques, Francesc Llinàs: «Mientras que en el cine tradicional la ideología subyace bajo la anécdota o el espectáculo, en Vidor pasa siempre a primer término, se hace evidente. Detrás de cada plano, la idea no está agazapada, sino manifiesta». Una síntesi exacta i rigorosa de King Vidor. La subscric. ■